

A close-up photograph of two hands, one adult and one child, gently holding a small, reddish object. The lighting is soft and warm, highlighting the texture of the skin. The background is blurred, showing hints of blue and white.

חוברת הדרכה לקראת ניתוח החלפת מפרק ירך

ד"ר גיל אייל
מומחה בכירורגיה אורטופדית
החלפת מפרק ירך וברך

הנך עומד/ת לעבור ניתוח להחלפת מפרק ירך

בחוברת הדרכה זאת ריכזתי מידע אשר יאפשר למטופל ולבני משפחתו להבין את משמעות התהליך בכללותו לקראת ניתוח החלפת הירך, תחילה ישנה ההיכרות הראשונית עם המנתח האורתופד במרפאה, בהמשך קיים פירוט לגבי מה כולל תהליך ההכנה לקראת ניתוח החלפת הירך, דרך מה שצפוי ביום הניתוח עצמו ולאחריו בעת האשפוז בבית החולים, וכלה בתהליך השחרור וההחלמה לאחר הניתוח בבית או במוסד שיקומי, על פי הצורך.

מה חשיבותה של ההכנה לניתוח החלפת הירך?

ניתוח החלפת ירך דורש הכנה מנטלית וגופנית כאחד. מלבד המידע הרפואי לגבי המחלה של שחיקת הסחוס בירך – אוסטאוארטריטיס, Hip Osteoarthritis, והטיפול הניתוחי המומלץ לנ"ל (החלפת מפרק ירך - TOTAL HIP REPLACEMENT) כדאי להיות מוכנים עד כמה שניתן ולאסוף מידע.

האינפורמציה רלוונטית לגבי התהליך כולו, החל משלב הביקור הראשוני במרפאה של האורתופד המנתח ועד לשלב ההחלמה לאחר ניתוח החלפת מפרק הירך. ידע זה לפני ניתוח החלפת ירך עם הכנה מקדימה ראויה יכול לתרום רבות למטופל, הן מבחינת הבנה לעומק לגבי העתיד לקרות והן מבחינת הפגת מתחים המתפתחים באופן טבעי במצבים שכאלו.

לתהליך ההכנה לפני ניתוח החלפת ירך יש מספר מרכיבים אשר נדרשים לביצוע בשלבים שונים על מנת לאפשר למטופל להשלים אותם באופן אופטימלי עם מינימום אי ודאיות ואופטימיזציה של התוצאה הרצויה.

מה צפוי בביקור ראשון במרפאה לפני ניתוח החלפת ירך?

בביקור הראשון במרפאת הכירורג האורתופד נעשית הכרות אישית בין המטופל לבין ד"ר גיל אייל. במהלך הפגישה תוצג הבעיה האורתופדית העיקרית ממנה סובל המטופל וכן היסטוריה רפואית רלוונטית. ד"ר גיל אייל יבצע גם בדיקה גופנית והסתכלות בהדמיה הרלוונטית, ויבצע הערכה קלינית כוללת לאחר השלמת כל הנ"ל. לאחר זאת, יוחלט על ידי ד"ר גיל אייל האם יש מקום להמליץ על טיפול כירורגי, קרי ניתוח החלפת ירך. באם הוחלט להתקדם בכיוון טיפול ניתוחי יסביר האורתופד המנתח לגבי מהות ניתוח החלפת ירך ומה כוללות ההכנות לקראת הניתוח. בביקור זה בעת קבלת ייעוץ רפואי ע"י ד"ר גיל אייל אתם מוזמנים לשאול שאלות על מנת לנסות ולהבין את הבעיה אשר גורמת לכאבים בירך ואת הפתרון הכירורגי המוצע (ניתוח החלפת ירך). כמו כן בהחלט מומלץ לשוב ולקרוא באתר האינטרנט של האורתופד המנתח (drgileyal.com) לגבי מהות הבעיה הספציפית - אוסטאוארטריטיס של הירך, וכן לגבי הטיפול שהומלץ עליו - החלפת מפרק ירך.

מה כוללת הכנה לניתוח החלפת מפרק ירך?

ניתוח החלפת ירך הינו ניתוח אלקטיבי אשר מוזמן מראש (בניגוד לניתוח דחוף אותו יש לבצע בהקדם) אשר נועד להקל על תסמינים שנגרמים בגלל אוסטאוארטריטיס בירך, מתוך מטרה לשפר את איכות החיים. לאור זאת אפשר וכדאי לבצע ניתוח להחלפת ירך כאשר המטופל מגיע לניתוח במצב אופטימלי, הן מבחינה רפואית והן מבחינה מנטלית.

מהן ההכנות הרפואיות הנדרשות לפני ניתוח החלפת ירך?

כחלק מהליך ההכנה, יש צורך בבדיקות מקדימות לפני הניתוח להחלפת הירך:

1. בדיקות דם.
2. בדיקות שתן.
3. אק"ג.
4. צילום חזה.
5. בדיקת MRSA (בדיקת נשאות לחיידק סטאפ. אארוס ומידת רגישותו לאנטיביוטיקה).

- יש להביא מכתב מרופא המשפחה לגבי סטטוס קליני עדכני, כולל טיפול תרופתי וכל מידע נוסף רלוונטי.
- בדיקות נוספות יבוצעו בהתאם לצרכים ספציפיים-רפואיים שיש לכל מטופל.
- באם נעשה שימוש במדללי דם או נוגדי קרישה יש להיוועץ עם רופא המשפחה / קרדיולוג לגבי הנ"ל לפני הניתוח. חשוב לציין כמה זמן יש להפסיק את השימוש בתרופות אלו לפני הניתוח. מנקודת מבט כירורגית ההעדפה היא להפסיק אליקוויס, כרדקסה וקסקרלטו כיומיים לפני הניתוח, פלאביקס מומלץ להפסיק כשבוע לפני הניתוח ואילו אספירין כדאי להפסיק כ 10 ימים לפני הניתוח.
- באם נעשה שימוש בתרופות ייחודיות לדלקת פרקים (Rheumatoid Arthritis) גם כן מומלץ להיוועץ בראומטולוג מתי מומלץ להפסיק להשתמש הנ"ל וכמה זמן אחרי הניתוח כדאי לחזור וליטול את אותן התרופות.

מהן ההנחיות הרפואיות הנדרשות לניתוח החלפת ירך?

- באם מתפתחת מחלה כלשהיא (צינון, מחלת חום או כל מחלה שהיא) יש ליידע את האורתופד המנתח על מנת לוודא האם יש צורך בקביעת מועד חדש לניתוח העתידי.
- מומלץ להקפיד על תזונה נכונה הכוללת פירות, ירקות, מאכלים עתירי חלבון ושתיית מים.
- מומלץ להשתמש בסבון המכיל כלורהקסידין (Chlorehexidine) כ 5 ימים לפני הניתוח. יש להימנע מגילוח הרגל העתידה להינתח ושימוש בקרמים, משחות או אבקות למיניהן בימים הללו לפני הניתוח.
- כדאי להשלים טיפול שיניים לפני הניתוח באם יש תכנון עתידי לנ"ל.
- הפסקת עישון - מומלץ להפסיק לעשן כ 6 שבועות לפני הניתוח מכיוון שפוטנציאל ריפוי פצע הניתוח (בעומק הרקמה וכן בשכבת העור) יורד בקרב מעשנים, זאת בשל פגיעה ביכולת חמצון הרקמה אשר נדרשת לשם חידוש התאים.
- איזון רמות גלוקוז אצל מטופל שיש לו סוכרת הינו חשוב ביותר. הסיכון לזיהום עולה אצל מטופל שרמות הסוכר אצלו גבוהות לפני ולאחר ניתוח החלפת ירך.

• יש למנוע מבעלי חיים להתקרב לאזור הניתוח, ע"מ להוריד סיכון בו יהיה מגע בין החיה לבין הפצע הניתוחי. יש לרחוץ ידיים היטב לאחר כל מגע עם בעל חיים.

המלצות אלו חשובות הן מבחינת התייחסות למצבו הבריאותי הכולל של המטופל והן מבחינה פרטנית ביחס לסיכוי להפחתת סיכון לזיהום ניתוחי.

יעוץ רפואי ותכנון קדם ניתוחי לפני ניתוח החלפת ירך

כ - 10 ימים לפני התאריך המיועד לניתוח החלפת הירך נעשית פגישה במרפאה של ד"ר גיל אייל, על מנת לוודא שאין כל מניעה לביצוע הניתוח ושאין מגבלה כלשהי אשר יכולה לעכב אותו. יש לזכור ולהביא לפגישה זאת:

- תשובות של הבדיקות הנ"ל.
- דיסק עם צילום מפרק הירך וצילום החזה.
- אישור גורם מבטח לביצוע הניתוח.
- אישורים נוספים ייחודיים בהתאם לצורך ספציפי של כל מטופל (לדוגמה אישור קרדיולוג, רופא ריאות וכד').

בפגישה זאת יעבור שוב ד"ר גיל אייל על מהלך הניתוח הצפוי, יסופקו מרשמים לרכישת תרופות שלהן יזדקק המטופל לאחר הניתוח והמטופל יוחתם על טופס הסכמה ייעודי לביצוע ניתוח החלפת ירך.

כשבוע לפני ניתוח החלפת ירך יש להיפגש עם הצוות הרפואי בבית החולים במסגרת מרפאת קדם ניתוח. בפגישה זאת תתבצע הכרות עם הצוות הסייעודי וכן נעשית בדיקה על ידי רופא מרדים. כמו כן, יינתן מידע לגבי ההליך האדמיניסטרטיבי והרפואי הצפוי ביום הקבלה לבית החולים וכן מידע רלוונטי לגבי זמן האשפוז במחלקה לאחר ניתוח החלפת הירך.

מהן ההכנות הנדרשות לביצוע בבית לפני ניתוח החלפת ירך?

לאחר ניתוח החלפת ירך ילמד אותך צוות הפיזיותרפיסטים כיצד להתהלך עם הליכון וכיצד לעלות ולרדת במדרגות. עם זאת, במקרה בו חדר השינה נמצא בקומה שנייה בבית מומלץ להכין לפני ניתוח החלפת הירך חדר חלופי בקומת הקרקע בקרבת חדר אמבטיה. מומלץ שבבית לא יהיו אלמנטים כלשהם אשר יכולים להיתקל בהם ומהווים סכנה לנפילה, כמו כן יש לדאוג לתאורה קבועה בחדר האמבטיה לצורך הקלה על הליכה לשירותים בלילה.

מה כדאי להביא לבית החולים לפני ניתוח החלפת ירך?

- דברים אישיים: משקפיים, מכשיר שמיעה, טואלטיקה, תעודת זהות, רשימת תרופות עדכנית, ספר קריאה.
- ביגוד: מומלץ ביגוד אשר יהיה קליל ללבישה (טרנינג לדוגמה), נעליים נוחות שאינן מחליקות (לא כפכפים), חלוק רחצה.
- הליכון

מה לא כדאי להביא לבית החולים לפני ניתוח החלפת ירך?

- סכום גבוה של כסף מזומן
- תכשיטים
- דברים אישיים עם ערך סנטימנטלי

ליווי המטופל לאחר ניתוח החלפת ירך

מומלץ שיהיה בן משפחה / חבר / איש מקצוע אשר ילווה אותך במהלך השבועיים הראשונים לאחר הניתוח להחלפת הירך. ליווי זה הינו כדאי ומומלץ הן מבחינה פיזית והן מבחינה רגשית. העזרה הנדרשת הינה בתחומים שונים כגון בישול, רחצה, הלבשה, טיפול תרופתי ותרגולי פיזיותרפיה.

מהן ההנחיות ליום הניתוח להחלפת הירך?

- ביום הניתוח יש להגיע לבית החולים כשעתיים לפני מועד הניתוח המתוכנן בצום של 8 שעות.
- יש להביא את המידע הרפואי הרלוונטי לניתוח החלפת הירך, כולל טיפול תרופתי עדכני וכן את הניירת שניתנה על ידי ד"ר גיל אייל כולל הדיסק עם הצילום הייעודי לניתוח.
- ביום הניתוח יש ליטול רק את התרופות אשר נאמרו לקחת ע"י הצוות הרפואי בפגישת טרום הניתוח.
- צוות בית החולים יפגוש אותך בכניסה לבית החולים ויפנה אותך לפגישה עם אחות חדר הניתוח. בחדר האחות יוחלף הביגוד בחלוק של בית החולים ויילקחו מדדים חיוניים.
- האורתופד המנתח יסמן את רגל המטופל לאחר וידוא חוזר לגבי הצד הרלוונטי לניתוח החלפת הירך.
- זמן קצר לפני הכניסה לחדר הניתוח תערך פגישה עם המרדים.

מה צפוי בחדר הניתוח?

מיד עם הכניסה לחדר הניתוח נעשית הכרה עם הצוות ומבוצע תהליך "פסק זמן" (תהליך בו נעשה וידוא חוזר לגבי פרטי המטופל, צד הניתוח, אלרגיות, מדללי דם, סוג ההרדמה וכד'). לרוב, ההרדמה המועדפת הינה דרך הגב - ספינלית ("חצי גוף") מכיוון שהליך ההתאוששות הינו קל יותר למטופל; באם הרדמה ספינלית אינה אפשרית, מבוצעת הרדמה כללית. הניתוח להחלפת ירך עצמו אורך לרוב כשעה וחצי ועם סיומו מועבר המטופל לחדר ההתאוששות.

מה קורה בחדר ההתאוששות לאחר ניתוח החלפת ירך?

עם סיום הניתוח להחלפת הירך מועבר המטופל לחדר התאוששות שם בדרך כלל ישהה כשעה - שעתיים. בחדר ההתאוששות הטיפול ניתן על ידי אחיות אשר אחראיות על מעקב אחר המדדים הרלוונטיים להתאוששות ראשונית לאחר ניתוח החלפת ירך (תופעות לוואי מחומרי הרדמה, מדדים חיוניים, מראה קליני של הגפה, טיפול בכאב וכד') וכן מבוצע צילום רנטגן של מפרק הירך המנותח. כמו כן יחובר מכשור ייעודי להורדת סיכון לקרישי דם בגפיים תחתונות. (leg pumps)

מהו הטיפול בעת השהות במחלקת האשפוז לאחר ניתוח החלפת ירך?

לאחר השהות בחדר ההתאוששות יעשה המעבר למחלקת האשפוז שם תעשה הכרות עם צוות המחלקה ושוב יילקחו מדדים חיוניים כגון דופק, לחץ דם וכד'. המטרה הינה לאפשר למטופל שהות נוחה עד כמה שניתן לאחר ניתוח החלפת הירך; ישנה חשיבות רבה במתן תרופות נוגדות כאב על מנת לאפשר למטופל מנוחה ובמקביל להתחיל עם טיפולי הפיזיותרפיה. באותו היום עצמו בו נעשה ניתוח החלפת הירך ניתן להיעמד על הרגליים ולהתחיל ללכת,

כמובן עם עזרה של הצוות המקצועי במחלקה. ההליכה לאחר ניתוח החלפת הירך נעשית תחילה עם הליכון ובהדרגה עם השיכור באמצעות הפיזיותרפיה, אין צורך להשתמש באמצעי עזר. צוות הפיזיותרפיסטים ידריך את המטופל כיצד להתנהל ביום יום באופן כללי ואיך לבצע פעולות ספציפיות כמו קימה מהמיטה, מקלחת, עלייה וירידה במדרגות וכד'.

מתי צפוי שחרור הביתה לאחר ניתוח החלפת ירך?

לרוב, משך זמן האשפוז במחלקה לאחר ניתוח החלפת ירך הינו כ 24-48 שעות ולאחריהן משתחררים הביתה או למוסד שיקומי, באם יש צורך בכך. בזמן השהות בבית החולים ד"ר גיל אייל יבוא לבדוק את המטופל ולהדריך אותו לגבי המשך הטיפול הרפואי.

מהו תהליך ההחלמה לאחר ניתוח החלפת ירך?

- הדבר החשוב ביותר לאחר ניתוח החלפת ירך הינו תנועה; הכוונה הינה להפעלה ישירה של מפרק הירך בפרט והליכה בכלל. חשיבות התנועה הינה לצורך מקסום פוטנציאל ההחלמה והחזרה לתפקוד נורמלי בצורה המיטבית.
- יש חשיבות רבה בנטיילת כדורים נוגדי כאב לאחר ניתוח החלפת ירך על מנת לנסות למנוע אותו. (בניגוד לניסיון להפחיתו לאחר שכבר הגיע לדרגה גבוהה יחסית) כמו כן שימוש במדלל דם הינו חיוני לצורך הפחתת הסיכון להתפתחות פקקת ורידים עמוקה.
- התכרים בניתוח החלפת ירך אותו מבצע ד"ר גיל אייל נסכגים תוך מספר חודשים ואין צורך בהוצאתם.
- מותר להתקלח עם החבישה וניתן להורידה עצמונית כ 10 ימים לאחר הניתוח. לאחר הורדת החבישה באם הפצע הניתוחי יבש ללא הפרשה פעילה ניתן להתקלח כרגיל ולאפשר למים וסבון לזרום מעל אזור הניתוח מבלי לשפשפו.
- אדמומיות, המטומה ונפיחות מקומית צפויים להיות אחרי ניתוח החלפת ירך ואף להמשך מספר שבועות.

- טיפולי פיזיותרפיה מתבצעים תחילה בבית המטופל ולאחר שבועיים - שלושה ממשיכים עם הנ"ל במכון פיזיותרפיה. מטרת הפיזיותרפיה לאחר ניתוח החלפת ירך הינה תחילה לשפר את טווח התנועה ולהוריד את הנפיחות ובהמשך לעבוד על חיזוק שרירים ושיפור יכולת ההליכה.
- השאיפה היא לחזור לאורח חיים רגיל כ 6-8 שבועות לאחר ניתוח החלפת הירך וחזרה לנהיגה אפשרית בדרך כלל כחודש ימים לאחר הניתוח.
- יש לקחת בחשבון שהליך ההחלמה יכול להמשך חודשים ושיפור מושג אפילו עד שנה אחרי הניתוח להחלפת הירך.

מתי נערכות ביקורות רפואיות על ידי ד"ר גיל אייל לאחר ניתוח החלפת ירך?

- ביקורת ראשונה נעשית במחלקת האשפוז בבית החולים ביום שלאחר ניתוח החלפת הירך.
- בקורת שגרתית שנייה מבוצעת כשבועיים לאחר הניתוח להחלפת מפרק הירך, כדי לוודא את מצבו הכללי של המטופל, לבדוק את אזור הניתוח ולאשרר שההתקדמות הינה משביעת רצון.
- ביקורת שלישית נערכת כ 3 חודשים לאחר ניתוח החלפת הירך באם מהלך ההחלמה הינו תקין.
- ביקורת רביעית נערכת כשנה לאחר הניתוח להחלפת הירך.

ד"ר גיל אייל אורתופד מנתח מומחה בהחלפת מפרקים

ד"ר גיל אייל הינו אורתופד מנתח מומחה בהחלפת מפרקים אשר מביא עמו מקצועיות, ידע וניסיון נרחב בתחום הכירורגי של החלפת מפרק ירך. המטופלים של ד"ר גיל אייל מעידים כי תמיד מצאו אוזן קשבת לשאלותיהם ובקשותיהם במהלך ההכנה לניתוח החלפת מפרק הירך וכן לאחריו.

medspace מרכז גירון, ז'בוטינסקי 3, רעננה | *2950 | drgileyal@gmail.com